

**Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича
Філологічний факультет**

Кафедра сучасної української мови

**СИЛАБУС
навчальної дисципліни**

**Лінгвістика тексту
(вибіркова)**

**Освітньо-професійна програма «Українська мова та література»
Спеціальність 035 Філологія
Галузь знань 03 Гуманітарні науки
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
Мова навчання українська**

Розробники: д.ф.н., проф. Руснак Н. О.

Профайл викладача (-ів)

<https://scholar.google.com.ua/citations?user=Pw8PiOgAAAAJ&hl=uk>

Контактний тел. 095-67-37-929

E-mail: n.rusnak@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle

Консультації

Очні консультації: вівторок з 13.00 до 14.00.

Онлайн-консультації: середа з 13.00 до 14.00.

Очні консультації: за попередньою домовленістю
(понеділок та четвер з 14.30 до 15.30).

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Антропоцентрична наукова парадигма та іманентний розвиток мовознавства призвели до виокремлення такої одиниці лінгвістики, як *текст*, до формування наукової дисципліни *лінгвістики тексту*, науки інтегрального характеру. Текст як найскладніший об'єкт лінгвістики можна розглядати з різних поглядів. Багатогранність тексту дає змогу до його опису застосовувати різноманітні класифікації.

2. Мета навчальної дисципліни: виробити у студентів навички аналізу тексту за текстовими категоріями, за мовними рівнями, за функціонально-семантичними типами мовлення.

3. Пререквізити. Сучасна українська мова. Теорія літератури.

4. Результати навчання

знати: визначення тексту;

класифікації текстів;

функції текстів;

підходи до вивчення текстової структури;

визначення текстової одиниці;.....

вміти: аналізувати текст як ідейно-тематичну єдність;

аналізувати текст за текстовими категоріями;

аналізувати текст за мовними рівнями;

аналізувати авторське та персонаже мовлення;

аналізувати функціонально-семантичні типи мовлення.

У результаті вивчення курсу студент повинен оволодіти такими **компетентностями:**

Інтегральна:

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні:

ЗК-1 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-5 Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК-9 Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

Фахові:

ФК-4 Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.

ФК-5 Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у галузі філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій.

ФК-8 Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.

ФК-10 Здатність визначати сутність і психолого-педагогічні основи процесів навчання й виховання, зміст мовної освіти в ЗВО України.

ФК-12 Здатність чітко визначати й ідентифікувати мовознавчі напрями та школи; виокремлювати та кваліфікувати наукові проблеми в галузі лінгвістики.

Програмними результатами навчання є:

ПР-1 Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

ПР-5 Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.

ПР-7 Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці.

ПР-9 Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.

ПР-12 Дотримуватися правил академічної доброчесності.

ПР-15 Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.

ПР-18 Презентувати результати наукового дослідження під час магістерського семінару, на науково-практичних конференціях, в одноосібних публікаціях, у наукових розвідках, написаних у співавторстві з науковим керівником.

ПР-20 Оцінювати історію літературного життя на Буковині у зв'язках з народною творчістю, культурою українців та інших етносів, книговидавничою і журналістською справою; розуміти міжмистецьку взаємодію Біблії і культури, письменства і кіно, аналізувати взаємозв'язки явищ і фактів української літератури з відповідними явищами і фактами літератури національних меншин України.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			Кредитів	годин	Лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	2	3	90	16		14		54	2	Залік
Заочна	1	2			4					2	Залік

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	Лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	90	16	14		6	54						
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Теоретично-мовознавчі засади лінгвістичного аналізу тексту											
Тема 1. Лінгвістика тексту як		2		2	1	7						

мовознавча дисципліна.													
Тема 2. Текст у різних наукових парадигмах		2		2	1	7							
Тема 3. Термінологічна база лінгвістики тексту.		2		2	1	7							
Тема 4. Різноманітні підходи до вивчення тексту.		2		2	1	7							
Разом за ЗМ1		8		8	4	28							
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Аналіз текстової структури за мовними рівнями.												
Тема 1. Текстові категорії зв'язності та цілісності.		2		2	1	7							
Тема 2. Текстові категорії: інформативність, інтертекстуальність.		2		2	1	7							
Тема 3. Текстові категорії: референтність, автосемантика уривків тексту, модальність.		2		2		7							
Тема 4. Категорія членування тексту.		2				5							
Разом за ЗМ 2		8			2	26							
<i>Усього годин</i>		16	14		6	54							

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

3.7. Самостійна робота

№	Назва теми
1.	Порівняльна характеристика усного і писемного тексту, художнього та фольклорного тексту.
2.	Специфічні риси художніх текстів.
3.	Особливості драматичних текстів
4.	Специфіка ліричних текстів
5.	Структурні одиниця усного і художнього текстів.
6.	Категорія інформативності в різних типах текстів.
7.	Структурні категорії тексту.
8.	Змістовні категорії тексту.
9.	Пресупозиція тексту.
10.	Категорія континууму тексту.
11.	Проспекція та ретроспекція тексту.
12.	Текст, дискурс, мовлення: точки перетину.
13.	Рівень тексту в мовній системі: прагматичний та когнітивний підходи.
14.	Комунікативна ситуація як визначальний чинник тексту.
15.	Автор, мовець, наратор: точки перетину.
16.	Категорія образу автора.
17.	Класифікація описів.
18.	Структура роздумів.

6. Система контролю та оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- контрольні роботи;
- стандартизовані тести;
- реферати;
- есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- контрольні роботи.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

(Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни.

Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали).

Розподіл балів, які отримують студенти

Для прикладу (залік)

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)							Кількість балів (залік)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	40	100
8,5	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5		

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

5. Рекомендована література

Основна

- 1.Бацевич Ф. Основи комунікативної лінгвістики : [підручник]. К. : Академія, 2004. 344 с.
- 2 .Гуйванюк Н.В. Слово – Речення – Текст: вибрані праці. Чернівці: Чернів. нац. ун-т, 2009. 664 с.
- 3.Єщенко Т. Сучасне розуміння тексту в лінгвістиці. *Наук. вісн. Херсон. держ. ун-ту*. Серія «Лінгвістика»: [зб. наук. пр.]. Херсон: ХДУ, 2009. Вип. 9. С. 9–14.
- 4.Загнітко А.П. Лінгвістика тексту: Теорія і практикум: [наук.-навч. посіб.]. Донецьк: ДонНУ, 2006. 289 с.
- 5.Кононенко В.І. Мова. Культура. Стил: [зб. ст.] / Віталій Іванович Кононенко. К.; Івано-Франківськ, 2002. 460 с.
- 6.Крупа М. Лінгвістичний аналіз художнього тексту . Тернопіль: Підручники і посібники, 2005. 416 с.

Допоміжна

1. Академік Олександр Савич Мельничук і сучасне мовознавство : (зб. наук. пр. до 90-річчя з дня народж.). [редкол.: О.Ткаченко (голова), С. Єрмоленко, Г. Зимовець]. К. : Вид. дім Д. Бураго, 2012. 278 с.
2. Жайворонок В.В. Українська етнолінгвістика: деякі аспекти досліджень. *Мовознавство*. 2001. №5. С. 48–63.
3. Кононенко В.І. Рідне слово. К. :Богдана. 2001.
4. Німчук В.В. Мовознавство на Україні в XIV-XVII ст. К., 1980.
5. Сучасні технології лінгвістичних досліджень : навч. посіб. Нац. ун-т "Львів. політехніка". Л. : Вид-во Львів. політехніки, 2011. 149 с.
6. Франчук В. Ю. Олександр Опанасович Потебня. Сторінки життя і наукової діяльності / В. Ю. Франчук ; НАН України, Ін-т мовознав. ім. О. О. Потебні. К. : Вид. дім Д. Бураго, 2012. 375 с.
7. Шевельов Ю. Вибрані праці. У 2 кн. Кн.1. Мовознавство. К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 583 с.
8. Шевельов Ю. В. Портрети українських мовознавців / Ю. В. Шевельов ; Українська Вільна Академія Наук у США, Національний ун-т "Києво-Могилянська академія". К. : Видавничий дім "КМ Академія", 2002. 131

6. Інформаційні ресурси

Матковська Г. О. Композиційна організація художнього тексту
Режим доступу URL :<http://homepages.tversu.ru/~ips/PraqmA.html>

Полтавець Ю. С. Типи паронімічної атракції в сучасній українській газетній періодиці.
Режим доступу <http://kulturamovy.univ.kiev.ua/KM/pdfs/Magazine21-7.pdf>

Панасевич-Гнатюк І. С. Як «оживити» фразеологізм.
Режим доступу URL : <http://shakespeare.zp.ua/texts.item.194/>

Ніконова В. Г. Художні концепти в трагедіях Шекспіра: польова структура.
Режим доступу: http://medialing.spbu.ru/upload/files/file_1394712794_681.pdf

Меркотан Л. Й. Засоби реалізації категорії інтертекстуальності.
Режим доступу URL : file:///C:/Dokuments%20and%20Settigs/Админ/Мои%20документы/Downloads/120-240-1SM%20(1).pdf

Кедич Т. В. Індивідуально-авторські фразеологічні одиниці в романах П. Загребельного «Роксолана», «Я, Богдан».
Режим доступу: movoznavstvo.com.ua/download/pdf/2007_2/16.pdf

Льченко О. А. Лексико-семантичні групи okazіональних сполучень слів у публіцистичному мовленні початку ХХІ століття.
Режим доступу URL : <http://evartist.narod.ru/text12/09.htm>